

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
w Zamościu

**SPRAWOZDANIE
Z EFEKTÓW PRACY
ORGANIZATORA RODZINNEJ
PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA 2024 ROK**

Zamość, kwiecień 2025

W Powiecie Zamojskim funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pełni, zgodnie z Zarządzeniem Starosty Zamojskiego Nr 43/2011 z dnia 6 października 2011 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu, w którym utworzono **Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej**.

W skład zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej wchodzi następujące stanowiska:

- Kierownik zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej – 1etat
 - Psycholog – 1etat
 - Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej – 2 etaty
- Kierownik koordynuje pracę zespołu.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, przedkłada Radzie Powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej mają charakter organizacyjny, pomocowy, promocyjny, szkoleniowy, opiniotwórczy, sprawozdawczy oraz wspierający rodziny zastępcze.

Rodzina zastępcza sprawuje całodobową opiekę nad dziećmi, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub gdy władza ta została im ograniczona. Zapewnia wychowanie, kształcenie, dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych, umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku.

Rodziny zastępcze dzielą się na:

- rodziny zastępcze **spokrewnione**, które tworzą małżonkowie lub osoby będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- rodziny zastępcze **niezawodowe**, które tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- rodziny zastępcze **zawodowe**, które tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim niebędące wstępnymi dziecka.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej może zostać powierzone osobom, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawioną przez psychologa;
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb;
- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

Na terenie Powiatu Zamojskiego w 2024r. funkcjonowało **61 rodzin zastępczych**, w których przebywało **84 dzieci**.

Każda rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie Powiatu Zamojskiego objęta była wsparciem Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. Działania te polegały w szczególności na pomocy w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, zapewnieniu dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej, opracowaniu indywidualnego planu pomocy dziecku, wysłuchaniu dziecka, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalały, a także zgłaszaniu dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego.

Do głównych zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu prowadziło intensywne działania w kierunku promocji i pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze poprzez nagrywanie audycji w różnych rozgłośniach radiowych: Telewizja Lublin, Radio Lublin, Katolickie Radio Zamość, Radio Eska. Umieszczano systematycznie ogłoszenia na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Zamościu, w biuletynie informacji publicznej PCPR Zamość, na tablicy ogłoszeń PCPR Zamość oraz na portalu społecznościowym facebook. W wyniku podjętych działań do tut. Centrum zgłosiło się 3 małżeństwa wyrażające gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie opinii w zakresie spełniania warunków do sprawowania pieczy zastępczej.

Realizując to zadanie dokonano analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej u 15 kandydatów / 4 rodziny - małżeństwa, 7 osób samotnych / do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na podstawie wizyty w miejscu zamieszkania kandydatów, badań psychologicznych, analizy dostępnej dokumentacji, konsultacji z ośrodkami pomocy społecznej wydano 11 opinii dla kandydatów na rodzinę zastępczą, w tym 8 opinii na wniosek Sądu Rodzinnego, 3 opinie zostały sporządzone kandydatom, którzy zgłosili się do tut. Centrum dobrowolnie wyrażając gotowość kwalifikacji na rodzinę zastępczą. W 1 przypadku kandydatka zrezygnowała z ubiegania się o funkcję rodziny zastępczej. Sporządzono 9 pozytywnych opinii oraz 1 negatywną w zakresie oceny predyspozycji i motywacji oraz spełniania odpowiednich warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dotyczących wyżej wymienionych osób.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono szkolenie dla 14 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej w oparciu o autorski program „Mam rodzinę – mam Moc” opracowany przez PCPR Zamość i zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w dniu 14 listopada 2023r. na okres 5 lat.

4. Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

W omawianym okresie rodziny zastępcze z terenu Powiatu Zamojskiego uczestniczyły w cyklu (3 spotkania) zaplanowanych szkoleń nt. ***Komunikacja i empatia – warsztaty z inteligencji emocjonalnej dla rodziców zastępczych***”.

Celem spotkania było zachowanie i wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych. Przedstawiony temat cieszył się dużym zainteresowaniem wśród naszych rodzin zastępczych.

5. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia i rodzin pomocowych.

Odbyły się 4 spotkania grupy wsparcia dla rodziców zastępczych. Tematyka spotkań dotyczyła problematyki wnoszonej przez uczestników na spotkaniu, m.in. trudności opiekuńczo-wychowawcze wobec podopiecznych, motywowanie dziecka do nauki szkolnej, kontakty małoletnich z rodzinami biologicznymi, kryzysy rozwojowe wieku młodzieńczego, doświadczanie poczucia wypalenia w pełnionej roli rodzicielskiej.

6. Współpraca z sądem i ze środowiskiem lokalnym.

Jednym z głównych zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazywanie jej do sądu rodzinnego, zgodnie z art. 131 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

W ciągu roku zorganizowano **96** posiedzeń do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej podczas, których dokonano łącznie **96** ocen dotyczących całokształtu sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. W każdym przypadku dokonano oceny na podstawie wysłuchania dziecka. W posiedzeniach tych uczestniczyli: rodziny zastępcze, pracownik Przedstawicielstwa Ośrodka Adopcyjnego w Zamościu, rodzice biologiczni, asystenci rodzin, przedstawiciele szkół oraz kuratorzy sądowi. Psycholog opracował **15** diagnoz psychofizycznych, na ich podstawie przygotowano 15 planów pomocy dziecku. Sporządzono **62 wnioski** do szkół, do których uczęszczają dzieci, w celu powzięcia informacji w zakresie realizacji obowiązku szkolnego, osiągniętych ocen, frekwencji na zajęciach lekcyjnych, kontaktów rodziny zastępczej ze szkołą oraz stopnia przygotowania ucznia do zajęć. W celu zapoznania się z sytuacją życiową rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych współpracowano również z ośrodkami pomocy społecznej – przygotowano **63** wnioski o udostępnienie danych dotyczących funkcjonowania rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Mając na uwadze pomoc dla rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych dokonywano konsultacji z: Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną Nr 2 w Zamościu. Współpraca z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi funkcjonującymi na terenie Powiatu Zamojskiego w zakresie kierowania dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przedstawiciele organizatora rodzinnej pieczy zastępczej brali udział w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej. W omawianym okresie uczestniczyli w **9** posiedzeniach.

7. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Z rodzinami zastępczymi prowadzono pracę ciągłą w zakresie psychoedukacji. Ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego skorzystało **7** osób, w tym: **6** dzieci i **1** osoba dorosła. Terapia prowadzona była z powodu problemów emocjonalnych o złożonej genezie (**5** osób), braku motywacji do nauki (**1** dziecko), zachowań agresywnych (**1** dziecko). Podjęto **268** oddziaływań w zakresie poradnictwa psychologicznego, psychoedukacji oraz terapii (w formie rozmów telefonicznych, spotkań osobistych). Przeprowadzono ponad **30** rozmów psychoedukacyjnych z rodzicami zastępczymi, celem omówienia źródeł pojawiających się trudności wychowawczych, przekazania wskazówek do postępowania wychowawczego z dziećmi, analizy sytuacji rodziny oraz dziecka. Psycholog udzielał również wsparcia w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych **ponad 50** razy.

8. Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W okresie sprawozdawczym wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej objęto 37 rodzin zastępczych.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował z rodzinami zastępczymi, wspierał ich w procesie opiekuńczo – wychowawczym poprzez : rozmowy wspierające, umożliwienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla dzieci i rodzin zastępczych, konkretną pomoc w rozwiązywaniu pojawiających się problemów opiekuńczo-wychowawczych, stałe monitorowanie sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Łącznie udzielili rodzinom zastępczym 304 porady. W okresie sprawozdawczym odnotowano 174 wyjazdy koordynatorów do miejsca zamieszkania rodzin zastępczych.

9. Dokonywanie oceny rodziny zastępczej.

Ocenę rodziny dokonywano pod kątem predyspozycji do pełnienia powierzonych jej funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w 2024 roku ocenie podlegało 12 rodzin, sporządzono 12 opinii. Oceny te uwzględniały następujące kwestie: zaspokajanie przez rodzinę zastępczą indywidualnych potrzeb dziecka, w tym: rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, wypoczynku i organizacji czasu wolnego dziecka; ocenę metod pracy z dzieckiem stosowanych przez rodzinę zastępczą; ocenę warunków materialno – bytowych; ocenę posiadanych predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

10. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną.

W ramach tego działania zgłoszono łącznie 5 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Przedstawicielstwa Ośrodka Adopcyjnego w Zamościu, w tym 3 dzieci z opinią o zasadności przysposobienia.

11. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Koordynatorzy Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej w 2024 roku wzięli udział w szkoleniu o tematyce:

- „Komunikacja i empatia – warsztaty z inteligencji emocjonalnej”;
- „W służbie dziecku i rodzinie”- konferencja organizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie;
- „Procedura zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka”
- „Dziecko jako szczególny podmiot ochrony prawnej”

Zadania Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej w 2024 roku ujęte były w „Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2022 – 2024” Powyższa informacja jest jednocześnie sprawozdaniem z realizacji zadań i celów w/w Programu.

Podsumowanie efektów pracy Zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej

1. Utworzenie **10** rodzin zastępczych, w tym 2 rodziny zastępcze zawodowe, w wyniku przekształcenia dwóch rodzin zastępczych niezawodowych, 3 rodziny zastępcze spokrewnione i 5 rodzin zastępczych niezawodowych.
2. Wdrożenie nowych form promocji rodzicielstwa zastępczego poprzez audycje radiowe i telewizyjne.
3. Organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie, zachowanie i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.
4. Pomoc i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej w realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny oraz poradnictwo specjalistyczne.

Zamość, 02.04.2025r.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Zamościu

mgr Monika Bęgiel

